

o třask., mohl býti odsouzen jen podle všeobecných předpisů Šu 431 tr. zák., jelikož nastaly následky uvedené v Šu 336 f) tr. zák. Marně popírá ovšem stížnost vůbec i ohrožení tělesné bezpečnosti lidí, jak ji předpokládá § 431 tr. zák. právě jako § 3 zák. o třask. poukazujíc na to, že dynamit byl v uzamčené komoře, kam ani osoby cizí ani děti nemají přístupu. Ze zjištění rozsudkových plyne, že komora, v níž byly patrony, byla alespoň manželce stěžovatelově přístupna a nevylučuje též přístupnost pro děti, kdyby byla z jakéhokoli důvodu komora zůstala neuzamčena. To stačí s hlediska Šu 431 tr. zák., aniž třeba, jak míní stížnost, zjistiti případ konkrétní, kde komora nedopatřením zůstala nezamčena. Neboť při nebezpečné povaze třaskaviny, jako jest dynamit, jest tělesná bezpečnost osob v domě neustále ohrožena, jakmile dynamit v obydleném domě vůbec jest. Nasvědčují tomu přísné předpisy o vyrábění, prodeji a uschování třaskavin tohoto rázu vůbec.

Čís. 1407.

Zkrácení eráru na poplatku z převodu nemovitosti udáním nižší kupní ceny nespadá pod skutkovou podstatu podvodu ve smyslu Šu 197 tr. zák.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1923, Kr I 1003/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 23. června 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného dle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin podvodu dle §§ 197, 200 tr. zák., jehož prý se dopustil tím, že dne 21. dubna 1921 v K. Istivým předstíráním, že cena domku č. p. 46 v P. byla smluvna na 10.000 Kč místo 20.000 Kč, uvedl berní úřad v K. v omyl, jímž stát na své majetnosti škodu 200 Kč převyšující utrpěti měl a částkou 500 Kč skutečně utrpěl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaného napadá odsouzení pro zločin podvodu z důvodů Šu 281 čís. 9 písm. a) a 10 tr. ř., dovozujíc, že jde o zatajení pravé kupní ceny před poplatkovým úřadem, jež nespadá pod předpisy o podvodu, nýbrž zakládá jen administrativně trestný přešpek důchodkový. Zmateční stížnosti, jež dle toho provádí toliko prvý z obou zmíněných důvodů zmatečnosti rozsudku, nelze nepřisvědčiti. Nemůže ovšem býti pochybno, že zjištěné jednání obžalovaného zahrnuje v sobě jak po stránce objektivní tak ve směru subjektivním veškeré zákonné známky skutkové podstaty podvodu, a to vzhledem k výši zamýšlené škody podvodu zločinného. Obžalovaný, ujednav s Kateřinou R-ovou ústně koupil domku za 20.000 Kč, dal napsati do písemní smlouvy, dané v K. dne 21. dubna 1921, že domek koupil za

10.000 Kč, a to za tím účelem, aby se svou manželkou jako kupující a zaplacení převodních poplatků smlouvou převzavší nemusil platiti převodní poplatky z částky 20.000 Kč, nýbrž aby mu poplatky ty vyměřeny byly toliko z částky 10.000 Kč jakožto z přiznání kupní ceny, a v doznaném úmyslu zkrátiti berní (správně poplatkový) erár. Správně soud nalézací v tomto jednání obžalovaného shledal jednání lstivé a způsobilé, uvéstí úřad, vyměřující poplatky převodní, v omyl o výši kupní ceny. Vzešelť ústním ujednáním smlouvy kupní fisku zákonný nárok na poplatek (§u 44 zákona popl.), ježž, poněvadž zaplacen měl býti bezprostředně (§§y 42 a 5 odst. C čís. 1 téhož zákona), slušelo vyměření na podkladě hodnoty nemovitosti (§ 48), za niž dle §u 50 zák. popl. pokládati je při koupi zpravidla ujednanou cenu kupní. Je proto i způsobilost jednání obžalovaného, zkrátiti stát na jeho majetkových právech, nepochybná. Přes to, že takto vzešly v osobě obžalovaného s hlediska zákoníka trestního veškeré zákonné předpoklady přičitatelnosti zločinného podvodu, má zrušovací soud za to, že použití ustanovení dvacáté třetí hlavy prvního dílu trestního zákoníka na čin obžalovaného není na místě. Vede jej k tomuto závěru znění samotného cís. patentu ze dne 9. února 1850, čís. 50 ř. z. (zákona o poplatcích), jakožto zákonný podklad pro vznik i výši fiskálního nároku na poplatek převodní, o jakýž jde právě v tomto případě. Zákon poplatkový upravuje v třetí hlavě sám následky přestoupení jeho ustanovení, a to jak po stránce hmotné, tak i po stránce formální a jurisdikční. Stanoviv již v §u 82 zásadu, že na poplatková zkrácení jiného druhu, než uvedena jsou v §§ech 79—81 (a zde v počet nepřicházejí), použití sluší trestního zákona o přestupcích důchodkových, a uváděje v dalším §u 83 výslovně zvláštní případy, ve kterých má býti postupováno dle právě zmíněného zákona, prohlašuje v §u 84, že dle trestního zákona o přestupcích důchodkových dlužno také postupovati . . . . . 2. jestliže v listině . . . . ., ježž obsah má býti směrdatným pro vyměření poplatku, uvedena je bezprostředně nesprávnost, pro kterou dávka vypadne pod výměrou předpisům odpovídající, zejména byla-li cena kupní . . . . . uvedena jen částečně. V §u 85 konečně prohlašují se důchodková zkrácení na poplatcích přímo splatných, pokud spadají pod trestní zákon o přestupcích důchodkových, za těžké přestupky důchodkové a stanoví se míra trestu. Těmito předpisy, jimiž zároveň rozšířen byl původní obor použitelnosti trestního zákona o přestupcích důchodkových (cís. pat. ze dne 11. července 1835), (srov. § 6) přikázáno bylo tedy jurisdikčně, procesně i hmotně stíhání a trestání finančního bezpráví, záležejícího ve zkrácení fisku o přímé poplatky z převodu nemovitosti zatajením nebo zkreslením podkladu pro vyměření poplatku, pokud jej má povinník sám poskytnouti úřadu (příslušnému k vyměření poplatku, trestním soudům důchodkovým, a vysloveno přímo, že takové bezpráví finanční je (těžkým) přestupkem důchodkovým. Zbývá ovšem otázka, zda měla těmito zákonnými ustanoveními i v těch případech, kde čin, naplňující skutkovou podstatu přestupku důchodkového, vykazuje také znaky skutkové podstaty deliktu obecněprávního, býti vyslovena kumulace trestnosti nejen dle trestního zákona důchodkového, nýbrž i dle obec-

něho zákoníka trestního, či zda jsou zmíněné normy zákona poplatkového o trestnosti dle trestního zákona důchodkového povahy výlučně. Zákon trestní o přestupcích důchodkových sám stanoví v §u 103, zařazeném do hlavy III. (o vyměřování trestů), jež dle systematiky zákona náleží k všeobecné jeho části, že, podléhají-li jednání neb opomenutí, jež dle tohoto zákona zajisté i dle dalších zákonných předpisů, jimiž za důchodkové přestupky prohlášena byla finanční bezprávi, na něž se trestní zákoník důchodkový sám původně nevztahoval, pokládati dlužno za přestupek důchodkový . . . . . trestu, stanovenému obecnými zákony trestními nebo předpisy policejními, má vedle trestu tohoto dojíti i k trestu, předepsanému zákonem o přestupku důchodkovém, pokud trestní zákon o přestupcích důchodkových jinak neustanovuje. Dle toho a hledě zároveň k ustanovením §§ů 199, 225, 227, 232, 237—239, 264, 272, 273, 452, 456, 462, 464, pak §u 104 důchod. zák. tr. třeba tedy ovšem uznati, že trestní zákon důchodkový předpokládá vždy primerní trestnost činu dle obecného zákoníka trestního, a že vlastní předpisy jeho vycházejí ze zásady kumulace obojí trestnosti, oslabené jen v jednotlivých případech k pouhé podpůrnosti ustanovení trestního zákona důchodkového. Než pro případy, podřazené trestnímu zákonu o přestupcích důchodkových teprve zákonem poplatkovým, nesmí býti se zřetele puštěna již zdůrazněná okolnost, že by o vzniklé nebo zamýšlené škodě (zde nesporně majetkové), jakožto náležitosti, vyžadované ke skutkové podstatě podvodu dle obecného zákona trestního, nemohlo býti řeči, kdyby nebyl zákonem poplatkovým založen nárok fisku na poplatek převodní vůbec a v určité výši zvláště. Jinak řečeno: podvodná jednání ke škodě fisku v oboru jeho nároků, založených a upravených zákonem poplatkovým, jsou podmíněna jsoucností a obsahem právě dotyčných předpisů zákona poplatkového. Dovolává-li se tedy zákon poplatkový na ochranu fiskálních nároků, jím založených a co do výše upravených, jedině ochrany, poskytované trestním zákonem o přestupcích důchodkových, sám zejména stanově kvalifikaci přestupků i trestní sazbu a dobu promlčecí, nelze tomu rozuměti jinak, než že tímto zvláštním ustanovením zákonným mělo býti upuštěno od stíhatelnosti a trestnosti zkracování fisku na nárocích, založených a upravených poplatkovým zákonem, dle obecného zákona trestního, že trestnost takových finančních bezpráví je vyčerpána vlastními trestními ustanoveními zákona poplatkového, pokud se týče trestního zákona o přestupcích důchodkových. Toto stanovisko je ostatně kriminalně-politicky pochopitelné shovívavým zřetelem zákonodárcovým na pohnutku takových jednání, o jaké jde v tomto případě, a na známé hledisko daňové morálky obyvatelstva, jež ve zkracování fisku nevidí činů, v té míře difamujících, jakými jsou i v obecném pojetí činy, trestné dle obecného zákoníka trestního, zejména činy, spadající pod pojem podvodu. I nauka jest namnoze téhož náhledu. Zejména Dr. František Meisel dovozuje ve své studii »Unrecht und Zwang in Finanzwesen« (Finanzarchiv V. ročník, 1. svazek) a ve stati »Gefällsstrafrecht« v Mischlerově-Ulbrichově příručce Oesterreichisches Staatswörterbuch přesvědčivě proti zastancům onoho proudu v novější

nauce o právu finančním, jenž neuznává prosté defraudace daňové jako zvláštního přestupku finančního, nýbrž odkazuje v podstatě každé těžší finanční bezpráví před forum obecného soudu trestního, — že zastanci náhledu toho odcizili se porozumění pro svébytnou povahu trestního práva finančního a že finanční bezpráví trestního zákona o přestupcích důchodkových je *delictum sui generis*, poukazuje k tomu, že, jako právo finanční nepramení z právního vědomí lidu, tak zase finanční bezpráví nevyvěrá z obecných pojmů právních a mravních, nýbrž je prostě důsledkem zvláštních příkazů a zákazů jednotlivých zákonů daňových, nezřídka změnovaných a ve svém obsahu odlišných; nebezpečnost útoku na finanční řád že vyplývá výhradně ze zvláštních zařízení, názorů a poměrů finančněprávních a ze souboru norem; a poukazuje konečně k materiálním zmíněného zákona, v nichž vysloveno je zásadně, že velikost zla, jež se přestupníku za trest ukládá, má býti náležitě úměrna nebezpečí s přestupkem spojenému, že nebezpečí to je jediným právním důvodem, jímž lze trest ospravedlniti, a že se právo trestací počíná nebezpečím pro obecné blaho, dále však též nesahá. Dr. Rosenblatt uvádí ve stati »Betrug oder Gefällsübertretung« (Gerichtshalle, 1883, čís. 59) z Köstlina, že i tento zastanec jednotnosti daňové defraudace a podvodu uznává, že na podkladě moderního zákonodárství dlužno defraudaci veřejných dávek v systému právním dělení od podvodu, poněvadž zákonodárství, vycházejíc převahou s hlediska policejního, prohlašuje přestupek zákonů o dávkách jako takový, tudíž i bez úmyslu podvodného, za delikt policejní, při čemž ovšem pak i jednání podvodné trestá se mírněji než sprostý podvod. Ze sporé judikatury budiž tu upozorněno na plenární rozhodnutí bývalého nejvyššího soudního dvoru ze dne 16. února 1904 čís. 2192 (úř. sb. čís. 2914), jež v posledním odstavci svého odůvodnění hlásí se k těmto zásadnímu hledisku, jaké zaujato a doloženo v předchozích i dalších vývodech, třeba že jinak, odnášejíc se k případu odlišnému, rozeznává mezi případy dle toho, zda došlo k pozitivnímu zkreslování pravdy čili nic. Správnost tohoto výkladu §u 84 zákona poplatkového dochází však potvrzení i v dalším vývoji zákonodárství daňového. Činitelům zákonodárným zajisté nemohlo býti neznámo, že § 84 zák. popl. v praxi vykládán je samými finančními úřady, povolanými v první řadě k hájení berních a poplatkových nároků státu, ve smyslu tuto zastávaném, což zračilo se zejména v tom, že zhusta se vyskytující zkracování fisku o poplatky a daně stejným a podobným způsobem, na jaký pomýšleno je v §u 84 zák. popl. ve skutečnosti úřady finančními přes předpis §u 84 řádu trestního nebývají vůbec oznamována státním zastupitelstvím jakožto jednání trestná dle obecného zákoníka trestního, takže též judikatura nejvyšší stolice soudní nevykazuje téměř případů, v nichž bylo se obíráno otázkou obecněprávní trestnosti skutkových podstat, o kterých mluví § 84 zák. popl. Tato důležitá okolnost nevedla zákonodárce, by v zákoně ze dne 25. října 1896, čís. 220 ř. zák. o přímých daních osobních (novelou ze dne 23. ledna 1914, čís. 13 ř. zák. v té příčině podstatná změna nenastala) nestanovil sám trest na zkrácení daně (§§ 241, 239, 240) a nepřikázal v §u 256 odstavec druhý finančním

úřadům prvé stolice, příslušným pro dotyčný druh daně, vydávati trestní nálezy o trestních jednáních, naznačených v §§ 239, 240, 243, 247, aniž se jen slovem zmiňuje o tom, že by případy, spadající pod pojem zkrácení daně, byly zároveň trestnými též dle obecného zákona trestního. Ba i v případech §§ 242 (vědomě nepravdivé údaje znalců a osob převědných) a 246 (porušení povinnosti mlčelivosti, zneužití rejstříků berních), přikázaných jurisdikci řádných soudů, stanoví zákon a novela o přímých daních osobních samy zvláštní skutkovou podstatu i výměru trestnosti těchto tarifů. Naproti tomu nepřehlédl týž zákon, že skutkové podstaty, v §u 248 za trestné prohlášené, mohou vedle své povahy deliktů finančních přicházeti v počet také s hlediska deliktových podstat obecného zákoníka trestního, i vyhrazuje v těchto případech svým trestním předpisům pouze platnost podpůrnou, poukazuje v prvé řadě k trestnosti dle obecného zákona trestního. Přihlédne-li se pak k tomu, že obzvláště případy §u 239 (zkrácení daně) mutatis mutandis do podrobnosti se shodují s případy, upravenými v §u 84 číslo 2 zákona poplatkového, poněvadž i tu jde zejména o zamlčení nebo zkreslení základny pro vyměření správné dávky v úmyslu, ujíti zákonné dávce berní, a tudíž berní erár o ní zcela nebo z části zkrátiti, je zřejmo, že by i tu, právě tak jako v případech §u 84 čís. 2 zák. popl., mohla pojmově přicházeti v úvahu trestnost činu dle obecného zákoníka trestního (hlava XXIII prvního dílu a § 461 tr. zák.). Pro obor zákona čís. 220 ř. zák. z roku 1896 a novelty čís. 13 ř. zák. z roku 1914 je však, jak zejména poukazem na § 248 doličeno, a jak uznal též při roku zrušovacíím zástupce generální prokuratury, jenž jinak zastával se stanoviska, zaujatého v tomto případě prvním soudem, trestnost skutkových podstat, spadajících pod pojem zkracování daně, vyčerpána trestními sankcemi, stanovenými samým zákonem o přímých daních osobních. Při shodnosti skutkových podstat §u 239 zákona o přímých daních osobních a §u 84 čís. 2 zák. popl., při společném rázu obojího zákona a při kongruenci právních statků chráněných jejich trestními předpisy, nelze než v důsledcích doličených pro obor zákona o přímých daních osobních, shledati authentický a autoritativní doklad pro správnost výkladu, dle něhož i trestnost případů §u 84 čís. 2 zák. popl. je vyčerpána vlastními trestními sankcemi zákona poplatkového a trestního zákona o přestupcích důchodkových. Nemůže proto býti pochybno, že zákonodárce, jenž v tomtéž oboru práva v zákoně o přímých daních osobních tak jasným způsobem projevil své stanovisko k potřebě a způsobu i rozsahu ochrany finančních nároků erárů z předpisů daňových, přes to, že byl poučen o omezujícím výkladu, jehož se v praxi dostává takřka napořád §u 84 zák. popl., dal tím na jevo, že tento výklad zcela hovějí jeho intencím a že tudíž již v §u 84 zák. popl. vyslovena byla exempce skutkových podstat tam uvedených z použitelnosti obecného zákona trestního. Jinak nebylo by si lze vysvětliti nedostatek jakékoliv reakce na zmíněnou praxi §u 84 zák. popl. (po případě §u 103 trestního zákona o přestupcích důchodkových) v zákoně o přímých daních osobních. Dle toho bylo zmateční stížnosti dáti v tom za pravdu, že byl porušen zákon ve výroku o vině obžalovaného zločinem podvodu ve

smyslu §§ 197, 200 tr. zák., a v něm obsaženým výrokem o otázce, zakládá-li čin, jímž obžalovaný uznán byl vinným, zločin nebo jiný trestný čin, o němž souditi přísluší soudům (§ 281 čís. 9 písm. a) tr. ř.). Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno a uznáno, jak ve výroku uvedeno.

Čís. 1408.

Předchozí odsouzení pro přestupek nedospělých, třebaž mu byla podkladem krádež, nezakládá kvalifikace zločinu krádeže dle §u 174 II a) tr. zák.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1923, Kr I 1310/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 23. října 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 176 II. a) tr. zák., pokud čelila proti výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173 tr. zák., vyhověl jí však, pokud byl stěžovatel uznán vinným též zločinem krádeže kvalifikované podle §u 176 II. a) tr. zák., napadený rozsudek v této části zrušil jako zmatečný a zmíněnou kvalifikaci z něho vyloučil — a uvedl mimo jiné v tomto směru v

d ů v o d e c h:

Rozsudkem podřaděn byl čin stěžovatelův skutkové podstatě zločinu krádeže dle §§ 171, 173, 176 II a) tr. zák.; posléz uvedená kvalifikace shledána byla dle rozhodovacích důvodů v tom, že byl stěžovatel pro krádež již dvakrát trestán; než stěžovatel byl dle trestní listiny trestán pouze dvakrát a to rozsudkem krajského soudu v Jičíně ze dne 6. června 1921, pro přestupek dle §u 269 a) (171) tr. zák. 7 dny uzavření, a rozsudkem okresního soudu v Jilemnici ze dne 14. ledna 1922 pro přestupek dle §u 269 a) tr. zák. 14 dny uzavření. Nalézací soud má mylně za to, že potrestání pro přestupek dle §u 269 a) tr. zák. může přicházeti v úvahu s hlediska ustanovení §u 176 II. a) tr. zák. jakožto předchozí potrestání pro krádež. Třebaže čin, pro který byl obžalovaný dříve potrestán, byl dle svého obsahu krádeží, jest přestupek nedospělých ve smyslu §u 269 a) tr. zák. *delictum sui generis*, zvláštním činem trestným, jímž zločinná kvalifikace krádeže dle §u 176 II a) tr. zák. založena býti nemůže. Na věci nemění ničeho ani okolnost, že v rozsudku krajského soudu v Jičíně je čin obžalovaného označen jako přestupek dle §§ 269 a), 171 tr. zák.; stalo se tak nesprávně. Jelikož dle trestního lístku stěžovatel vyjma uvedené dva případy jinak dříve soudně vůbec trestán nebyl, jde jen o zločin krádeže dle §§ 171, 173 tr. zák. a potud jest zmateční stížnost neodůvodněna. Jinak bylo odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek, pokud jde o kvalifikaci krádeže i dle § 176 II a) tr. zák. zrušiti jako zmatečný dle č. 10 §u 281 tr. ř. a uznati ihned právem, jak uvedeno.